

KAM ANA

UDAGAN'IN YOLU

Hilal Koçyiğit

YAYIN NU: 1502

EDEBÎ ESERLER: 785

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-911-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Tashih: Yağmur Yıldırım Bayrakçı

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Resimleyen: Miray Nur Yenice

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Hilal Koçyiğit; kadın, eş, anne. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni, eğitimci. Hikâye anlatıcısı, masal bükücü. Okur, yazar, dinler...

Dedesinin dizinde dinlediği masallardan onun gözlerine bakar gibi anlattığı masallara ördü yolunu ve örmeye devam ediyor.

Hem batının hem doğunun farklı okullarından sonra Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde okurken şehir; önce meskeni oldu, sonra yuvası.

Sevdaya tutulduğu eşi, yol arkadaşı ile attığı adımlara iki can adım daha katıldı; köklendiler.

Dile ve kültüre ait büyük hazinenin kılavuzluğunda öz varlığının izini sürüyor. Seyir var seyir içinde diye hayran kaldığı âlemi, gâh çıkıp gökyüzüne gâh inip yeryüzüne izleyebilenlerin nefesiyle yola devam ediyor.

ÖN SÖZ

Yapay zekâ ve hayatımızı kolaylaştıran robotlar hakkında daha çok konuşmaya başladığımız şu günlerde gündemimize giren başka bir konu daha var. Fütüristler teknolojinin yön verdiği bir gelecek tasarımı yaparken, hayal gücünün de bir o kadar önemli olduğunu ve gelecek yüzyılda daha fazla önem kazanacağını vurguluyorlar. Hayal gücü dendiğinde benim aklıma ilk olarak masal ve masal anlatıcıları geliyor.

Anlatıcısının ve dinleyicisinin düş dünyasında can bulan masallar, hayal gücü kaslarımızı çalıştırırken güçlendiren en etkili anlatılardır. Gelecek yüzyıl hayal gücünün yüzyılı ise masal ve hikâye anlatıcılarının çoğalması, bu kadim mesleğin bu kadar çok gündemimizde olması tesadüf olamaz. Olsa olsa zamanın ruhunun bir yansıması olabilir.

Masallar bizi biraraya getirir ve dertlerimizden azade ederek şifalı bir düş dünyasına davet eder. Masal, beş duyumuzla algıladığımız katı gerçekliğin ötesindeki mümkünler âlemini gerçek kılar. Bunun için bizi hayal gücümüzü kullanmaya davet eder. Masal dinlemek için durmak, dikkatini anlatıcıya vermek ve masalın davetine icabet etmek gerekir. Masal bir yandan davet eder, öte yandan biraraya getirdiklerini şefkatli bir anne kucağı gibi sarıp sarmalar. İçindeki sevgiyi çoğaltabilmiş bir anlatıcının dilinden süzülen masalların şefkatli kollarında özgürce ve güven içinde düş dünyasına yükselebiliriz. Burada yaratım enerjimizi kullanarak yepyeni dünyalar yaratırız. Masal bize yaratım gücümüzü hatırlatır. Masal, tıpkı kadınlar gibi yaratım gücü çok yüksek bir varlıktır. Masalın taşıdığı yaratım enerjisi, anlatıcısı aracılığı ile dolaşıma girer.

Günümüzde masal anlatıcılarının sayısı giderek artıyor. Masalın efsunlu sözünün taşıyıcısı olmaya niyet etmiş anlatıcıların büyük bir çoğunluğu ise kadın. Kadınlar masalın sözünü taşıyor, naklediyor ve dinleyenin kalbine nakşediyor. Yaratıcı dişil enerjinin temsilcisi olan masalların ve kadın masalcıların çoğalması da yine zamanın ruhunun bir yansıması olmalı. Kadınlar ve ma-

sallar, yeni çağda yükselen dişil enerjinin temsilcisidir. Bu ifadelerimle erkekleri çemberin dışına atmaya çalıştığım anlaşılmasın sakın. Dişil öge de tıpkı eril öge gibi her erkekte ve kadında mevcut bulunan potansiyel bir enerji alanıdır. Kadın, dişil enerjinin sembolüdür. Sembol, işaret ettiği şeyin kendisi değildir. Sembol, dikkatimizi işaret ettiği şeye yönlendirir ve bizi düşünmeye davet eder. Bana kalırsa günümüzde sevgi ve şefkatin kaynağı, yaratıcı gücün ifadesi dişil enerji eril enerjinin yıkıcı ve yok edici yönüne karşı yükseliyor. Çünkü ana kucağı gibi sığındığımız biricik yuvamız, dünyamız; negatif erilin yönettiği savaşlardan, ayrılıklardan, birbirini vuran, kıran, yok sayan kardeş kavgalarından çok çekti. Toprak ana yeterince acıyla beslendi. Dünya, karanlığın zifirinde çocuklarının bu yaptıklarından korkmuş olmalı ki, rahminde yeni bir çağın çocuklarını büyütüyor. Işığın taşıyıcısı olan bu çocuklar şifa veren, kurumuş topraklara can katan su misali bize umudu hatırlatıyor. Bir dönem bitiyor, yeni bir dönem başlıyor. Kadının mevcudiyetinde temsil edilen dişil enerjinin yükseldiğı ve kadın masalcıların çoğaldığı bir dönemi bize gösteriyor. Bu sayede dünya hayallerini ve umudunu kendi rahminden, masalcıların dilinden yeniden doğuruyor. Dünya, masalcılar aracılığı ile hayal kuruyor ve bu hayallere doğru değişip dönüşüyor. Böylece eril ve dişil olan, âdeta dengelenmek istercesine bir dansa tutuşuyor.

Masal anlatmak eril bir eylemdir, dinlemek dişil. Masalın efsunlu sözü anlatıcısının dudaklarından süzülüp zamanda ve mekanda uçar, mesafe kat eder ve dinleyenin kulağında toplanıp, kalbine iner. Söz, tıpkı ileriye doğru atılan ve dölleme yeteneğı olan sperm gibi hareket eder. Eski Yunanca'da sperma, saçım, tohum; speiro, saçmak, tohum ekmek demektir. Eril enerjinin temsillerinden birisi olan sperm kelimesinin etimolojik kökü bize tohum ekmenin ileriye doğru yapılan bir hareket olduğunu sezdirir. Tohumlar etrafa saçılırken zamanda ve mekânda mesafe kat ederler. İleriye doğru atılım ve mesafe kat ederek yol almanın eril bir eylem olduğunu söyleyebiliriz. Bu eril eylem kendi içinde dölleme yeteneğini barındırır. Bunun için de erilin dişil olanla buluşması gerekir. Söze talip olan kulak dişil bir mekândır ve sözü kendinde toplayarak oradan kalbe aktarır. Rahim olan kulaktan kalbe bir yol vardır ve masallar bu yolu en kolay kat eden anlatılardır. Anlatıcının sözünün kulaktan kalbe süzüldüğü masal saatleri yaratıcı anlara gebe, sakın anlardır. Dinlemek için durmak gerekir.

Durmak tipik bir dişil varoluş alanıdır. Kulaktan kalbe nakledilen masalın sözü dinleyicisinin anlam dünyasına ekilmiş tohumlar gibidir ve bu tohumlar yepyeni yaşamları doğurmaya gebedir.

Birazdan okumaya başlayacağınız bu kitabın yazarı Hilal Koçyiğit, masal suretinde biçimlendirdiği sözünü yine kadın bir anlatıcıya emanet etmiş. Masalcı kadın kendi biricik hikâyesinde yıllar ve yollar boyunca gidiyor, dünyanın kalbine doğru ilerliyor. Gitmek erildir, durmak dişil. Kadın giderken ve kendi hikâyesinde yol alırken tıpkı etrafa saçılan tohumlar gibi mesafe kat ediyor, mekânda ve zamanda ileriye doğru atılıyor. Yolda ilerlerken anlatacaklarını içinde demlendirip, vakti zamanı gelince duruyor ve kendi ruhuyla harmanlandığı masalını ateşin etrafına toplanmış taliplerine, yani dinleyicilerine anlatıyor. Anlatırken kelimelerini yavaş yavaş yürütmeye, yürüyen kelimelerle masalın dünyasını inşa etmeye başlıyor. İnşa etmek için durması, dişil bir alana çekilmesi gerekiyor. Masalcı kadın hem varoluşunda hem de anlatışında yarattığı bu eril ve dişil enerjinin dansından hayalleri doğuruyor, yaratım enerjisini çoğaltıyor. Böylece düşlerden örülü bir dünya meydana getiriyor.

Ülkemizin kıymetli anlatıcılarından ve yazarlarından biri olan Hilal Koçyiğit kitabında efsunlu bir masal dünyası kurarken, çok önemli bir misyonu daha yerine getiriyor. Türk Dünyası'nın kıyıda köşede kalmış, tozlanmış raflarda ve hafızaların karanlık diyarında unutulmaya yüz tutmuş ve keşfedilmeyi bekleyen nadide masallarını bulup, maharetli dilinde nakış gibi yeniden işliyor. Türkçenin zenginliğini kullanmakta ve bunu hem sözlü hem de yazılı anlatımına aktarmakta mahir olan Hilal, masallarıyla; geçmiş ile gelecek, gelenek ile modern ve eril ile dişil arasında bir köprü kuruyor. Bunu yaparken de hem okuyucusunu hem de dinleyicisini masalların efsunlu âleminde gezdiriyor. Biz okuyucuların payına ise, bu âlemlerde seyre dalmak ve seyrin içindeki seyre tanıklık etmek düşüyor.

Nazlı Çevik Azazi

21.02.2020

İstanbul

MERAKLI SUNGUR KUŞU

ÇAĞLAR çağlar öncesinde, ondan bir çağ öncesindeymiş. Yaprığın bir düşüp bir açıldığı, toprağın bir ölüp bir dirildiği zamanlarmış. Gün güne, mevsim mevsime karışmış da bahar yaklaşmış. Henüz buzları çözülmemiş suların ve toprağın üstünde bir kuş uçmaktaymış: Meraklı Sungur Kuşu. Günlerdir uçuyormuş kuşçağız. Bir yudum su bulabilmek için uçmuş da uçmuş. Hangi pınara inse buz, hangi suyun yanına konsa donmuş. Böyle böyle uçarken artık kanatları düşmüş. Aşağıdaki buz tutmuş birikintinin başına, konmuş mu yığılmış mı bilinmez bir haldeymiş.

Sungur Kuşu çaresizce gagalamış buz tabakasını. Bir vurmuş bir şey yok, iki vurmuş tek ses gagasından, üç vurmuş yine sonuçsuz. Gözlerinden yaşlar süzölmüş. Ömrünün orada biteceğine inanmış. Sungur Kuşu böyle düşünedursun gözünden süzölen yaşlar buza damlamış. Bu küçücük damlalar buzun bağrından iki damla su çıkarmış. Bunu gören kuş, bu damlaları öyle bir içmiş öyle bir içmiş ki... Sanki pınarlar boyu kanmış da kanmış.

Birkaç damla suyla tekrar can bulan Sungur Kuşu hayranlıkla izlemiş buzu. “Buuz, buz! Sen ne kadar güçlüsün! Gagaladımagaladım bir yerinden kıramadım. Sen bu yer yüzünün en güçlüsü olmalısın,” diye söylemiş.

Bu sözler buzun pek bir hoşuna gitmiş tabii bu sözler. “Hmmm... Pek havalı. Haklısın, çok güçlü olabilirdim. Ama...” Bunları duyan Sungur Kuşu meraklanmış. Hemen katılmış buza “Ama?” Buz devam etmiş söze: “Bak, senin o bir damla gözyaşınla eridim. İşte ne vakit yağmur yağsa ben böyle erir giderim. Yağmur benden daha güçlü.”

Sungur Kuşu hemen kanat açmış. Yağmuru bulmak için uçmuş da uçmuş. Gözlerine değen ilk damla ile durmuş. İplik iplik yağın yağmura seslenmiş. “Yağmur, yağmur.

Derler ki, sen çok güçlüymüşsün. Buzları eritenmişsin.” Şipil şipil yağan yağmurun pek de hoşuna gitmiş bu durum. “Hmmm... Pek havalı. Haklı olabilirsin. Ama...” Meraklanmış Sungur Kuşu “Amaaa???” Yağmur devam etmiş söze: “Doğru, ben buzları eritirim. Yağarım da yağarım. Önüme katarım her şeyi. Ama toprak var ya toprak. Bütün suyu bağrına basar. Oradan ötede artık gücüm kalmaz. Toprak benden daha güçlü.”

Sungur Kuşu kanatlarını açtığı gibi süzölmüş inmiş toprağın yanına. “Topraak, toprak. Derler ki sen çok güçlüymüşsün. Buzu eriten yağmurun bütün suyunu almışsın.” Toprağın bağrından hiç ses gelmemiş. Biraz sonra deriini, güçlü bir ses duymuş Sungur Kuşu: “Hmmm... Pek havalı. Haklı olabilirsin, ama...” Bir ama daha duyan Sungur Kuşu eğmiş iyice kulağını toprağa doğru. Devam etmiş bu güçlü ve derin ses: “Buzu eriten yağmurun sularını toplarım ben. Ama bağrımdan bütün suyu çekip buhar eden güneş var ya güneş. O benden daha güçlü.”

Sungur Kuşu bu sözleri duyar duymaz uçmaya başlamış. Güneşe doğru uçmuş da uçmuş. Ona varamayacağını bilirmiş. Bir dağın yamacına konmuş ve seslenmiş: “Güneş, güneş. Derler ki sen çok güçlüymüşsün. Buzu eritir, yağmuru bağrına alır, toprağın suyunu buhar edermişsin.” Daha da parlamış güneş: “Hmmm... Pek havalı, haklı olabilirsin. Amaaa...” Sungur Kuşu daha da meraklanmış. Güneş devam etmiş sözüne: “Ben toprağın bağrındaki suyu alıp buharlaştırırım. Sıcığımla yakar kavururum. Ama bilir misin bir bulut gelince benim gücüm biter. Bulut benden daha güçlü geçerir önüme.”

Sungur Kuşu, güneşten de güçlü bulutlara doğru kanat çırpılmış. Gökyüzünün kabarık bulutlarına seslenmiş: “Bulut, bulut. Derler ki sen çok güçlüymüşsün. Buzu eriten yağmurdan, onun suyunu tutan topraktan, toprağın bağrından suyu buharlaştıran güneşten bile güçlüymüşsün.”

Bulut bu sözleri duyunca daha da bir kabarmış. “Hmmm... Pek havalı. Evet, bu dediklerini yaptığım doğrudur. Ama...” Sungur Kuşu'nun yüreği yerinden çıkacakmış artık her duyduğu “ama” karşısında. Merakla beklemiş bulutun söyleyeceklerini. “Ah,” demiş, “ben koskoca güneşi kapatırım. Ama bir rüzgâr esiverince benden eser kalmaz. Rüzgâr benden daha güçlüdür.”

Sungur Kuşu yel gibi uçmuş rüzgârı aramak için. Kanatlarına çarpan o sert esişle duruvermiş. Ulu rüzgâra seslenmiş: “Rüzgâr, rüzgâr. Derler ki sen çok güçlüymüşsün. Buzu eriten yağmurdan, onun suyunu tutan topraktan, toprağın bağrından suyu buharlaştıran güneşten, o güneşin önüne geçip kapatan buluttan bile daha güçlüymüşsün.” Rüzgâr bu sesleri duyunca, “uuuuuuuuuu” diye esmiş daha da güçlü. “Hmmm... Pek havalı. Ben ki rüzgârım. Ağaçları yerinden sökerim. Neden olmasın?! Amaaaa...” Sungur Kuşu bu “ama”yı da duyunca iyice meraklanmış. Rüzgârın sözlerini beklemiş. “Ah,” demiş, “koca koca ağaçları devirsem neyleyim. O yerdeki bir karış otlar var ya otlar. Onlara gücüm yetmez. Onlar benden daha güçlü.”

Kafası karışmış Sungur Kuşu'nun. Kim bu en güçlü, bir türlü bulamazmış. Hemen inivermiş yere, otların yanına. Seslenmiş: “Otlar, otlar. Derler ki siz çok güçlüymüşsünüz. Buzu eriten yağmurdan, onun suyunu tutan topraktan, toprağın bağrından suyu buharlaştıran güneşten, o güneşin önüne geçip kapatan buluttan, bulutu da dağıtan deli rüzgârdan daha güçlüymüşsünüz.” Otlar bu sözleri duyunca daha da yanaşmış ve sallanmışlar sevinçle. “Hmmm... Doğrusu pek havalı. Biz rüzgâra boyun eğmeyiz doğrudur. Amaaaa...” Sungur Kuşu bir an bayılacak gibi hissetmiş. “Ama?!” demiş dayanamayıp. Otlar devam etmişler söze: “Bilir misin, biz deli rüzgârlara boyun eğmeyiz ama gel gelelim şu keçiler var ya keçiler. Ah işte o keçiler, bizden daha güçlüdür. Hepimizin canına okur.”

Sungur Kuşu hemen uçuvermiş. Aramış taramış, bulduğu keçi sürüsünün yanına inivermiş hemen. Bir solukta seslenmiş: “Keçileer, keçileeer. Derler ki, siz çok güçlüymüşsünüz. Buzu eriten yağmurdan, onun suyunu tutan topraktan, toprağın bağrından suyu buharlaştıran güneşten, o güneşin önüne geçip kapatan buluttan, bulutu da dağıtan deli rüzgârdan, o rüzgâra kafa tutan otlardan bile daha güçlüymüşsünüz.” Keçiler bu sözleri duyunca sevinip zıplamışlar. “Meeeeee. Peeeeeek havalıııı. Amaaeeee...” Sungur Kuşu’nun artık gücü kalmamış ama merak bu, dayanamamış da beklemiş. Keçiler devam etmiş söze: “Biz otları yeriz doğru. Amaaeeee biz var ya biz o koca kurdun karşısında pek bir çaresiziz. O kurt bizden daha güçlüdür,” demişler.

Koca kurdun adını duyan Sungur Kuşu yutkunmuş olduğu yerde. Ama yapacak bir şey yokmuş. O güçlü olanı bulmak gerekirmiş. Uçmuş gitmiş. Kurdu görünce kendini de emniyetli mesafeye alıp seslenmiş: “Kuurt, kuurt. Şeey, derler ki sen çok güçlüymüşsün. Buzu eriten yağmurdan, onun suyunu tutan topraktan, toprağın bağrından suyu buharlaştıran güneşten, o güneşin önüne geçip kapatan buluttan, bulutu da dağıtan deli rüzgârdan, o rüzgâra kafa tutan otlardan, o otları da yiyen keçilerden bile güçlüymüşsün.” Korkarak beklemiş kurdun cevabını. Kurt önce uzun uzun ulumuş. Sonra: “Vuuuuuu, pek de havalı. Haklısın, hepsinin hakkından gelirim. En güçlü ben olabilirdim, amaaa...” Sungur Kuşu mesafeyi falan unutup yaklaşmış kurda merakla. “Ama benim de köşe bucak kaçtığım biri var ki o da insan. İnsan daha güçlü bizlerden.”

Sungur Kuşu tam kanatlarını açmış, insana sormaya gidecekmış ki kurt seslenmiş: “Sungur, olduğun yerde dur. Sakın ha gidip de insana bir şey sormaya kalkışma.”

Pek şaşırılmış Sungur Kuşu, merakla kurdun yanına yaklaşmış. “Ama ben sormak isterim. İnsan mı en güçlü, o neye yenilir ki?” Kurt almış sözü: “Ah meraklı kuş. Sen sen ol mesafeni hep koru. Hem benimle hem de insanla. İnsanın bir düşmanı vardır ki o da kendidir. İnsanın insana ettiğini de kimse etmez. O yüzden onun gücü farklıdır.” Sungur sormuş merakla: “Nasıl farklı?” Kurt: “Bak Sungur, bunun cevabını zamanla öğrenebilirsin. Gözle, izle. Hepimiz gibi geri dur. Şimdi aklın varsa burnumun dibinden çekil, yoksa hayatının sonu olur.”

Sungur Kuşu o an fark etmiş, kurtla burun buruna olduğunu. Bir nefeste düşe kalka uçmuş da uzaklaşmış kurttan. Akli, sorusunun cevabındaymış. Bu insanın gücü neymiş ki?! Kendi masalının sonu gelmiş ama merakı iyice alevlenmiş. Uçmuş, uçmuş, uçmuş ve yetmiş dallı koca kayının tepesine konup başlamış etrafı gözlemeye, insanı izlemeye. Beklemiş beklemiş beklemiş. Ya zaman donmuş ya bizim Sungur Kuşu. Belki ikisi birden...

Kaç bin evvelin gecesiymiş; belli değilmiş. Bugün bildiğimiz atlasların en büyük kıtasının ne kadar ortalarıydı bilinmezmiş. Gölgesi vuran karlı yüce dağların Tanrı'dan mı, coşkun akan suların Orhun'dan mı geldiği söylenemez bir anmış.

Kara gecenin altında toplanmışlar. Ateşin çıtırtılı namelelerinde susmuşlar, ses yutmuşlar.

Vurmuş davula elini kadın, belikleri iki yana açılırken.

Vurmuş yere ayağını kadın, ilk sesle başlayan ezelden yadigâr ritim için.

Vurmuş davula elini kadın ve yere ayağını, ritim çıtırtıyla sarmalanıp -nota diye bir sözcük henüz keşfedilme- mişken- ateşten taşıp da anne kolları gibi sarıvermiş ateşi saranları: od anaymış belki de...

Geceden karaymış gözleri, kara gecenin ortasında gökten birer yıldız almıştı çakmak çakmak. Belki gök kubbe-

nin ötesinden dünyayı merak etmek için açılan pencere-lerden giren ışıkların şavkıymış, kim bilir. Kıvrım kıvrım saçları usunun düğümleriymiş, öyle inanırlarmış. Bir belik ördüğü saçın kaç mevsim gördüğünü anlatmaya kalkışınca yorulmuş söyleyenler.

Kimi büyülü dermiş o örgü için. Belige kim bakarsa akli dili düğümlenir, ondan hiç konuşmadan dinlermiş kadını; öyleymiş rivayetin biri.

Bir diğeri, “işaret” dermiş. Ah etmiş kadın ve o güne ant içip örmüş saçını. Mim koyduğu o gün gibi dinleyen de mim koyarmış ağzına diline.

Kimi “Umay Ana'nın hediyesi” dermiş. Onun salkım salkım beliklerinden birini kadına hediye ettiğine inanırlarmış.

Bir diğeri, “haber alıyor” dermiş. Köklerinden çıkıp giden bu dalla haber alıyor. Ne varsa, aklına gönderiyormuş, bir yılan gibi uzayıp giden bu belik. Hem zaten yılanlar bilgi taşıyor derler. Bu kadının da yılanı, her gece herkes uyurken dünyayı gezip tekrar saç gibi gelip kıvrılıyor oraya diye anlatır, anlatırlarmış.

Ne zaman ki diz vurup, işaretsiz çemberde yer alıp kapanırlar, o zaman hepsi unutturmuş kadının beliğini de adını da. Bir gece, bir ateş, bir biri, bir hepsi anda kalırmış.

Ansızın açmış gözlerini Sungur Kuşu, hakikate mi hayale mi gelmiş, bilememiş. Konduğu ağaç aynı ağaçmış. Etrafına bakınmış bir süre. Bir ormanın ortasında bir yerlerde olduğunu anlamış. Bu ormanın kendi ormanı olup olmadığını bilememiş gecenin orta yerinde. Göge kaldırmış başını. Her gece kendine mihenk bellediği yıldızlara bakmış. Koca çömçedeki yedi yıldızı aramış. Hep baktığı yerden biraz farklıymış yeri. Yine de yerinde bulduğu için pek sevinmiş. Her gece her kişi için gökyüzüne daldırılan koca bir çömçe. Onu öylece yerinde görmek biraz da olsa

rahatlatmış Sungur Kuşu'nu. Aşağıda olup biteni izlemeye koyulmuş.

Almış sözü kadın:

*“Kergi başlı ker yılan
Gerilip durma gel beri
Zehri acı, zehirli yılan
Geri dönme gel beri
Ak, kara başlı kuğu olup
Kanat çırpıp, su olup
Göl içinde çok peri
Çok içinde gök peri
Düşüncemi buluver
Gök peri güvercini,
Ağa perim, sürüp gel
Yavru perim yayla gel
Ruhu güçlü dev perim
Önüne katıp sürüp gel”*

Bir yılan gibi kıvrılan beliğini geceye salmış. Şimdi odanın kollarında birbirine denk dizilmiş yabancıların tanışlığını biliyormuş kadın.

Birini dinlerken ilgisini, yüreğini, zamanını, sözünü, közünü ve özünü açtığını biliyormuş kadın.

Anlattığı için yalnız kendiyle değil, dinleyenlerin birbiriyle de bağ kurduğunu biliyormuş kadın.

Derinindeki seyranda dal budak bağa indiğini biliyormuş kadın.

Anlatılardaki kahramanlarla birlikte yola çıkan dinleyicilerin kendi düş güçlerince bir mücadeleden evrilip döndüğünü biliyormuş kadın.

Sözleri, hisleri, bilgileri, sırları aktardığını biliyormuş kadın...

Evvel buna niyet ediyormuş.

Söylediği sözler görünmez iplerle, belki de o belikle göğün dokuz kat üstüne çıkıp yerin yedi kat altına inerken dolanıyormuş kıvrım kıvrım.

Dinliyor, dinliyor ve paylaşıyormuş gelenler.

Bir oluyor, aktarıyor, alıyor, katıyor; hazmediyorlarmış ve mayalanıp iletiyormuş sonrasına gelenler.

Evvel buna niyet ediyorlarmış; sözsüz bir akitle.

Kara gecenin altında bir olduklarında, kendilerini gözleyen bir çift gözü görmemişler. Sungur Kuşu'nun gör-düklerini tek tek anlatacağını hiç bilmemiş ne kadın ne de dinleyenler.

Kavimlerle birlikte düşecekleri göç yollarından, yurt tutulan topraklardan, tanış olunan nice candan ve can katılan medeniyetlerden öteye geçeceklerinden habersizlermiş. Söz bu, durur mu bir kez dökülünce. Bir meraklı kuşun biriktirdiğini toprağa, güneşe; buza, yağmura; buluta, rüzgâra; ota, keçiyeye ve bilge kurda anlatacağını bilmiyormuş. Bu sırrın tüm tabiatın dilinde taşınacağından habersizlermiş.

Bir varmış bir yokmuş hesabıymış, bildikleri öte hesaplardan azat. Yolunu ve yolculuğunu kabul etmiş bilgilermiş belki de. Onlar bir devriye içinde eşiklerden geçerken andalarmış... Anda ve anlamada ve anlamda...

Çıkınlarına sarıp sarmaladıkları azıklar, eskitecekleri demir çarıklar, yol üstü rast gelecekleri maceracılar, köşe bucak kaçıp eni sonu devirecekleri devlerin düşünde, iz sürmedelermiş...

Başlamış kadın anlatmaya, kâh ezgiyle kâh şiirle kâh yek vücut nesirle: